

M04/M12/EDU013/EDU514/EE/20160526

वेळ : 3 तास
Time : 3 Hours

गुण : 80
Marks : 80

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
All Questions are Compulsory.
2. प्रत्येक उप-प्रश्न पाच गुणांचा आहे.
Each Sub-question carry 5 marks.
3. प्रत्येक उप-प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.
Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.
4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.
Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.
5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, मराठी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.
Incase of doubt of question, Marathi version will be treated as final.

1. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.
  - अ) शैक्षणिक नियोजन म्हणजे काय ? शैक्षणिक नियोजनाची गरज स्पष्ट करा.
a) What is Educational Planning? Explain the need of Educational Planning.
  - ब) भारतातील शैक्षणिक नियोजनाबाबत ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
b) Explain the historical background of educational planning in India.
  - क) शैक्षणिक नियोजनाचे विविध मार्ग स्पष्ट करा.
c) Explain the various way of Educational Planning.

- ड) बहुस्तरीय नियोजन म्हणजे काय ? बहुस्तरीय नियोजनाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- d) What is Multilevel Planning? Explain the scope of Multilevel Planning.
- इ) बहुस्तरीय नियोजनाचे फायदे विशद करा.
- e) State the advantages of Multilevel Planning.

2. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

- अ) सूक्ष्म नियोजन म्हणजे काय ? सूक्ष्म नियोजनाचे फायदे स्पष्ट करा.
- a) What is Micro Planning? Explain the advantages of Micro Planning.
- ब) शैक्षणिक सुविधांचे तुम्ही कसे नियोजन कराल ?
- b) How will you plan educational facilities?
- क) सूक्ष्मस्तरीय नियोजनाचे घटक स्पष्ट करा.
- c) Explain the factors of Microlevel Planning.
- ड) शालेय आरेखन म्हणजे काय ? महाराष्ट्र राज्यातील सध्याची शालेय आरेखनाची स्थिती स्पष्ट करा.
- d) What is School Design? Explain the present situation of School Design.
- इ) महाराष्ट्र राज्यातील अनुदानविषयक सध्यास्थितीचे वर्णन करा.
- e) Describe the present situation about grant-in-aid in Maharashtra state.

3. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) शैक्षणिक वित्तव्यवस्था म्हणजे काय ? शैक्षणिक वित्तव्यवस्थेची तत्त्वे स्पष्ट करा.

a) What is Educational Finance System? Explain the principles of Educational Finance System.

ब) वित्त सुविधांचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.

b) Explain the various sources of finance facilities.

क) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 1986 च्या प्रक्रियेतील कोणतेही पाच घटक स्पष्ट करा.

c) Explain any five factors in process of National Educational Policy - 1986.

ड) महाराष्ट्र राज्यातील शिक्षणपद्धतीची प्रमुख वैशिष्ट्ये सांगा.

d) State the main characteristics of Educational System in Maharashtra State.

इ) “शिक्षण ही एक गुंतवणूक आहे.” हे विधान स्पष्ट करा.

e) ‘Education is an investment.’ Explain this statement.

4. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) शिक्षणावरील खर्च व भारतीय अर्थव्यवस्था यांचा संबंध स्पष्ट करा.

a) Explain the relationship between expenses on education and Indian Economy.

ब) शून्याधारित अर्थसंकल्प तयार करण्याची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

b) Explain the procedure of preparing Zero Base Budgeting.

- क) वित्तीय व्यवस्थापनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- c) Explain the concept of Financial Analysis.
- ड) शैक्षणिक नियोजन आणि शैक्षणिक विकास म्हणजे काय ? शैक्षणिक नियोजन व शैक्षणिक विकासात सांख्यिकीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- d) What is Educational Planning and Educational Development? Explain the importance of statistics in educational planning and development.
- इ) नियोजनातील प्रक्षेपण तंत्र स्पष्ट करा.
- e) Explain the projection technique in planning.

